

LEDELSESKOMMENTARER 2021

Forsvarsdepartementet (FD) er et regjeringskontor med ansvar for utforming og iverksetting av norsk sikkerhets- og forsvarspolitik. Departementet er videre ansvarlig for overordnet styring og kontroll av underlagte etaters virksomhet. Som en del av den utøvende statsmakt styrer og følger FD opp etatenes virksomhet.

Drift av FD er budsjettert på kap. 1700 Forsvarsdepartementet, post 01 driftsutgifter. Tildelingen på posten dekker FDs ordinære driftsutgifter som lønn og godtgjørelser, reiser i inn- og utland, representasjon, kompetanseoppbygging, utgifter til husleie samt vedlikehold og drift av bygningsmassen. I tillegg dekker posten bl.a. utgifter til FDs internrevisjon, utgifter til Norges faste delegasjon til NATO og Militærmisjonen i Brussel, forsvarsråder, forsvarsattachéer og militærrådgivere ved norske utenriksstasjoner, samt Felles IKT-løsning for departementsfellesskapet og regjeringen.

I tillegg regnskapsfører FD på andre kapitler og poster, dels basert på belastningsfullmakter, og dels basert på tildeling. Dette gjelder bl.a. bokføring av investeringskostnader under kap. 1760, post 45, overføring av Norges tilskudd til NATOs driftsbudsjett, tilskudd til Forsvarets forskningsinstitutt og ulike tilskuddsordninger.

FDs regnskap for 2021 viser en total utgiftsføring på kr. 2 357 153 852,- og en total inntektsføring på kr. 139 395 779,-. Til sammenligning viste FDs regnskap for 2020 en total utgiftsføring på kr. 2 311 303 067,- og en total inntektsføring på kr. 203 284 876,-.

FD har vært kostnadsbevisste og har utøvd strenge prioriteringer ved gjennomføringen av aktiviteten i 2021. Når vi tar hensyn til departementets merinntekter på kap. 4700, post 01, har FD et mindreforbruk på driftsregnskapet (kap. 1700, post 01) på omlag 45,3 mill. kroner i 2021. Mindreforbruket på kap. 1700, post 01, utgjør om lag 4,8 pst. av disponible midler på posten i 2021. FD mener at årsregnskapet for 2021 viser et dekkende bilde av disponible bevilgninger, regnskapsførte utgifter, inntekter, eiendeler og gjeld.

FDs interne virksomhetsplan for 2021 beskriver prioriterte mål for virksomheten med tilhørende tiltak/milepæler. Fremdrift og måloppnåelse følges opp igjennom året. Til tross for koronapandemisituasjonen med smittevernstiltak og utstrakt bruk av hjemmekontor også i 2021 har FD klart å opprettholde produksjonen og leveransene. Dialog og samhandling med fokus på politikkutvikling og koordinering har blitt opprettholdt ovenfor øvrige departementer, NATO, allierte og partnere. FD har bidratt til å opprettholde og videreutvikle forsvarssektorens operative evne gjennom tilrettelegging og ledelse av alliert og nasjonal trening, sikkerhets- og forsvarspolitisk samarbeid med sentrale allierte og partnere og videre gjennom kriseledelse under pandemien, uttrekningen fra Afghanistan og den forverrede sikkerhetspolitiske situasjonen i Europa. Gjennomføring av langtidsplanen for forsvarssektoren for perioden 2021–2024 er igangsatt gjennom styringen av etatene og FDs egen virksomhet, og det er utviklet en ny forsvarsindustriell strategi. Innretningen av styringen i sektoren ble endret slik at etatene i større grad styres på overordnede mål, mens prioritering av aktiviteter og ressurser i størst mulig grad overlates til etatene. Samtidig ble FDs interne virksomhetsstyring tydeligere og i større grad bygd opp rundt sektorens overordnede mål, oppgaver og leveranser. Personalpolitikken er videreutviklet og FD har fått god innflytelse i NATO i arbeidet med godt styresett internasjonalt. Samlet sett vurderes måloppnåelse for 2021 som tilfredsstillende.

Årsregnskapet er avlagt i henhold til bestemmelser om økonomistyringen i staten, med tilhørende rundskriv fra Finansdepartementet, herunder rundskriv R-115 om utarbeidelse og avleggelse av statlige virksomheters årsregnskap. Regnskapet er ført etter kontantprinsippet, jf. bevilgningsreglementet § 3, tredje ledd.

Riksrevisjonen reviderer regnskapet for FD og gir en revisjonsberetning.
Revisjonsberetningen vil bli lagt ut på Regjeringen.no på samme sted som årsregnskapet så
fort den foreligger fra Riksrevisjonen.

Oslo, 27. april 2022

Frede Hermansen
Departementsråd

Prinsippnote til årsregnskapet 2021

Årsregnskap for Forsvarsdepartementet er utarbeidet og avlagt etter nærmere retningslinjer fastsatt i bestemmelser om økonomistyring i staten ("bestemmelsene"). Årsregnskapet er i henhold til krav i bestemmelsene punkt 3.4.1, nærmere bestemmelser i Finansdepartementets rundskriv R-115 av 17.12.2019..

Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen og artskontorrapporteringen er utarbeidet med utgangspunkt i bestemmelsene punkt 3.4.2 – de grunnleggende prinsippene for årsregnskapet:

- a) Regnskapet følger kalenderåret
- b) Regnskapet inneholder alle rapporterte utgifter og inntekter for regnskapsåret
- c) Utgifter og inntekter er ført i regnskapet med brutto beløp
- d) Regnskapet er utarbeidet i tråd med kontantprinsippet

Oppstillingene av bevilgnings- og artskontorrapportering er utarbeidet etter de samme prinsippene, men gruppert etter ulike kontoplaner. Prinsippene samsvarer med krav i bestemmelsene punkt 3.5 til hvordan virksomhetene skal rapportere til statsregnskapet. Sumlinjen "*Netto rapportert til bevilgningsregnskapet*" er lik i begge oppstillingene.

Forsvarsdepartementet er tilknyttet statens konsernkontoordning i Norges Bank i henhold til krav i bestemmelsene pkt. 3.7.1. Bruttobudsjetterte virksomheter tilføres ikke likviditet gjennom året men har en trekkrettighet på sin konsernkonto. Ved årets slutt nullstilles saldoen på den enkelte oppgjørskonto ved overgang til nytt år.

Bevilgningsrapporteringen

Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen omfatter en øvre del med bevilgningsrapporteringen og en nedre del som viser beholdninger Forsvarsdepartementet står oppført med i kapitalregnskapet. Bevilgningsrapporteringen viser regnskapstall som Forsvarsdepartementet har rapportert til statsregnskapet. Det stilles opp etter de kapitler og poster i bevilgningsregnskapet Forsvarsdepartementet har fullmakt til å disponere. Kolonnen samlet tildeling viser hva virksomheten har fått stilt til disposisjon i tildelingsbrev for hver statskonto (kapittel/post). Oppstillingen viser i tillegg alle finansielle eiendeler og forpliktelser Forsvarsdepartementet står oppført med i statens kapitalregnskap.

Mottatte fullmakter til å belaste en annen virksomhets kapittel/post (belastningsfullmakter) vises ikke i kolonnen for samlet tildeling, men er omtalt i note B til bevilgningsoppstillingen. Utgiftene knyttet til mottatte belastningsfullmakter er bokført og rapportert til statsregnskapet, og vises i kolonnen for regnskap.

Avgitte belastningsfullmakter er inkludert i kolonnen for samlet tildeling, men bokføres og rapporteres ikke til statsregnskapet fra virksomheten selv. Avgitte belastningsfullmakter bokføres og rapporteres av virksomheten som har mottatt belastningsfullmakten og vises derfor ikke i kolonnen for regnskap. De avgitte fullmaktene framkommer i note B til bevilgningsoppstillingen.

Artskontorrapporteringen

Oppstillingen av artskontorrapporteringen har en øvre del som viser hva som er rapportert til statsregnskapet etter standard kontoplan for statlige virksomheter og en nedre del som viser eiendeler og gjeld som inngår i mellomværende med statskassen. Artskontorrapporteringen viser regnskapstall Forsvarsdepartementet har rapportert til statsregnskapet etter standard kontoplan for statlige virksomheter. Forsvarsdepartementet har en trekkrettighet på konsernkonto i Norges Bank. Tildelingene er ikke rapportert som en inntekt til statsregnskapet og derfor ikke vist som inntekt i artskontorrapporteringen.

Virksomhet: Forsvarsdepartementet

Oppstilling av bevilgningsrapportering 31.12.2021

Ligningskapittel	Kapittelnavn	Post	Posttekst	Note	Samlet tildeling*	Regnskap 2021	Merutgift (-) og mindregift
1700	Forsvarsdepartementet	01	Driftsutgifter	A.B	945 724 000	754 772 768	190 951 233
1700	Forsvarsdepartementet	21	Spesielle Driftsutgifter	A.B	137 153 000	11 028 535	126 124 465
1700	Forsvarsdepartementet	43	Til disposisjon for Forsvarsdepartementet	A.B	8 955 000	3 275 400	5 679 600
1700	Forsvarsdepartementet	71	Overføringer til andre	A.B	91 965 000	78 971 500	12 993 500
1700	Forsvarsdepartementet	73	Forskning og utvikling	A.B	204 593 000	137 905 996	66 687 004
1700	Forsvarsdepartementet	74	Overføring til aksjeselskap	A.B	39 000 000	0	39 000 000
1700	Forsvarsdepartementet	78	Norges tilskudd til NATO's og internasjonale driftsbudsjetter	A.B	362 051 915	362 051 915	22 075 086
1710	Forsvarsbygg og nybygg og nyanlegg	47	Nybygg og nyanlegg	A.B	11 552 000	11 349 447	202 553
1716	Forsvarets forskningsinstitutt	51	Tilskudd til Forsvarets forskningsinstitutt	A	249 539 000	249 539 000	0
1720	Forsvaret	70	Tilskudd Afghan National Army (ANA) Trust Fund	A.B	60 000 000	0	60 000 000
1760	Forsvarsmateriell og større anskaffelser og vedlikehold	01	Driftsutgifter	A.B	52 087 000	4 291 581	47 795 419
1760	Forsvarsmateriell og større anskaffelser og vedlikehold	44	Fellesfinansierte investeringer, nasjonalfinansiert andel	A.B	150 000	0	150 000
1760	Forsvarsmateriell og større anskaffelser og vedlikehold	45	Større utlysanskaffelse og vedlikehold	A.B	1 432 238 000	591 260 244	840 977 756
0021	Statsrådet	01	Driftsutgifter	B	0	601 765,40	
0118	Utenrikspolitiske satsinger	71	Globale sikkerhetsspørsmål	B	0	223 553,80	
0159	Regionbevilgninger	71	Europa og Sentral-Asia	B	0	2 282 354,72	
0471	Statens erstatningsansvar og Stortingets rettferdsvedtaksordning	71	Erstatningsansvar m.m	B	0	19 853,00	
0500	Kommunal- og moderniseringsdepartementet	27	Felles IKT-løsning	B	0	20 106 169,35	
1633	Nettordning, statlig betalt merverdiavgift	01	Driftsutgifter	B	0	129 473 770,81	
Sum utgiftsført					3 617 083 000	2 357 153 852	

Inntektskapittel	Kapittelnavn	Post	Posttekst	Samlet tildeling*	Regnskap 2021	Merinntekt og mindreinntekt(-)
4700	Forsvarsdepartementet	01	Driftsinntekter	70 625 000	80 146 594	9 521 594
5309	Tilfeldige inntekter	29	Ymse	0	6 610 356	
5700	Folketrygdens inntekter	72	Arbeidsgiveravgift	0	52 638 830	
Sum inntektsført				70 625 000	139 395 779	
Netto rapportert til bevilgningsregnskapet					2 217 758 073	
Kapitalkontoer						
60081301	Norges Bank KK/innbetalinger			288 331 311		
60081302	Norges Bank KK/utbetalinger			-2 492 880 571		
717001	Endring i mellomværende med statskassen			-13 208 813		
Sum rapportert				0		

Beholdninger rapportert til kapitalregnskapet (31.12)

	31.12.2021	31.12.2020	Endring
626017	Aksjer under Forsvarsdepartementet	197 929 535	0
717001	Mellomværende med statskassen	-14 043 507	-13 208 813

* Samlet tildeling skal ikke reduseres med eventuelle angitte beløstingsfullmakter (gjelder både for driftskapitler og inntektskapitler). Se note B forklaring til brukte fullmakter og beregning av mulig overført beløp til neste år for nærmere forklaring.

Note A Forklaring av samlet tildeling utgifter

Kapittel og post	Overført fra i fjor	Årets tildelinger	Samlet tildeling
Kap. 1700, post 01	21 404 000	924 320 000	945 724 000
Kap. 1700, post 21	0	137 153 000	137 153 000
Kap. 1700, post 43	5 942 000	3 013 000	8 955 000
Kap. 1700, post 71	6 383 000	85 582 000	91 965 000
Kap. 1700, post 73	31 953 000	172 640 000	204 593 000
Kap. 1700, post 74	39 000 000	0	39 000 000
Kap. 1700, post 78	4 952 000	379 175 000	384 127 000
kap. 1710, post 47*	4 504 000	7 048 000	11 552 000
Kap. 1716, post 51	0	249 539 000	249 539 000
Kap. 1720, post 70	0	60 000 000	60 000 000
Kap. 1760, post 01	13 539 000	38 548 000	52 087 000
Kap. 1760, post 44		150 000	150 000
Kap. 1760, post 45	183 666 000	1 248 572 000	1 432 238 000

Tall i kolonnene "Overført fra i fjor" og "Årets tildelinger" er basert på rammeskriv av 21. desember 2021.

Midler på kap, 1710447, 176001, 176044 og 176045 tildeles flere virksomheer i forsvarssektoren.

Tall er ikke redusert med avgitte belastningsfullmakter.

Note B Forklaring til brukte fullmakter og beregning av mulig overførbart beløp til neste år

Kapittel og post	Slikkord	Mengdegift(-)/minde utgift	Utgiftstøtt av andre (iht. avgitte belønningsfullmakter(-))	Mengdegift(-)/minde utgift etter avgitte belønningsfullmakter	Meritter/merittbelønningsfullmakter	Inntektstøtt av andre (iht. avgitte belønningsfullmakter(-))	Omdisponering fra post 01 til 45 eller til post 0121 fra neste års bevilgning	Innsparinger(-)	Sum grunnlag for overføring	Maks. overførbart beløp	Mulig overførbart beløp beregnet av virksomheten
17000/1470001		190 951 233	-155 712 385	35 238 848	9 521 594	525 787		45 286 228	45 286 228	45 286 228	45 286 228
170021	"ken overføres, overslagsbevilgning"	126 124 465	-66 632 633	39 401 832				Uktuell	5 679 600	7 980 000	5 679 600
170043	"ken overføres"	5 679 600		5 679 600				Uktuell	3 895 411	7 980 000	3 895 411
170071	"ken overføres"	12 893 500	-9 098 069	66 687 004					66 687 004	278 933 000	66 687 004
170073	"ken overføres"	66 687 004		66 687 004					22 075 086	728 199 000	22 075 086
170078	"ken overføres"	22 075 086		22 075 086					-6 598 301	8 786 258	-6 598 301
FDs andel kap. 1710/47**	"ken rykkes under kap. 1700, post 45"	202 563	-6 800 854	-6 598 301					150 000	150 000	150 000
FDs andel kap. 1760/01**	"ken overføres"	47 795 419	-39 009 161	8 786 258					228 393 756	228 393 756	228 393 756
FDs andel kap. 1760/44**	"ken overføres"	840 937 756	-612 584 000	228 393 756							
FDs andel kap. 1760/45**	"ken overføres"										
*Maksimall beløp som kan overføres er 5% av årets bevilgning på utgiftsposten 01-29, umiddelbart post 24 eller sum av de siste to års bevilgning for poster med slikkordet "kan overføres". Se årlig rundskriv R-2 for mer detaljert informasjon om overføring av ubrukte bevilgninger.											

Opplysninger om avgitte belønningsfullmakter på inntektskapitler*

Kapittel og post	Meritter/merittbelønningsfullmakter	Meritter/merittbelønningsfullmakter	Meritter/merittbelønningsfullmakter
170001	9 521 594,00	525 787	10 047 381

Merittbelønningsfullmakter

Iht. Forsvarsdepartementets generelle merittbelønningsfullmakter, jf. Innst. 7 S (2020-2021) til Prop. 1 S (2020-2021) til Prop. 1 S (2020-2021), kan alle merittbelønningsfullmakter på inntektskapitler.

Monære belønningsfullmakter:

Abluteforbruk på monære belønningsfullmakter kan ikke overføres til 2022.
 FD har i 2021 mottatt kr. 700 000,- i belønningsfullmakter på kap. 1700, post 01. Bruken av fullmakten fremkommer av bevilgningssapporteringen med en utgiftslinje på kr. 601 765,40 - i 2021.
 FD har i 2021 mottatt kr. 250 000,- i belønningsfullmakter på kap. 01/18 post 71. Bruken av fullmakten fremkommer av bevilgningssapporteringen med en utgiftslinje på kr. 223 555,80 i 2021.
 FD har i 2021 mottatt 2,7 mill. kroner i belønningsfullmakter på kap. 01/59 post 71. Bruken av fullmakten fremkommer av bevilgningssapporteringen med en utgiftslinje på kr. 2 282 354,72 i 2021.
 FD har i 2021 mottatt 27 mill. kroner i belønningsfullmakter på kap. 500 post 27. Bruken av fullmakten fremkommer av bevilgningssapporteringen med en utgiftslinje på kr. 20 106 169,95 i 2021.
 FD har generell fullmakt til å belønne kap. 0471, post 71 (statens erstatningsansvar) iht. Rundskriv nr. G01/2017 av 04.04.2017. Bruken av fullmakten fremkommer av bevilgningssapporteringen med en utgiftslinje på kr. 19 833 i 2021.
 FD har generell fullmakt til å belønne kap. 1633, post 01 (Netto-ordning for MVA i staten) iht. Rundskriv R-116 av 12.03.2015. Bruken av fullmakten fremkommer av bevilgningssapporteringen med en utgiftslinje på kr. 129 473 770,81 i 2021.

Avgitte belønningsfullmakter på utgiftssiden og på inntektsiden*

Forsvaret har mottatt en belønningsfullmakt på kap. 1700/01 på 166,599 mill. kroner i 2021. I tillegg har de fullmakt til å postere og benytte inntekter som er knyttet til samme aktiviteter som belønningsfullmakten på utgiftssiden. Bruken av fullmakten på utgiftssiden fremkommer av statsregnskapet med en utgiftslinje på kr. 155 712 384,96 - i 2021. Bruken av fullmakten på inntektsiden fremkommer av bevilgningssapporteringen med en inntektslinje på kr. 525 786,66 i 2021. Korrigert for inntektslinje (iht. merittbelønningsfullmakten) har forsvaret en netto utgiftslinje knyttet til belønningsfullmakten på kr. 155 186 598. Forsvarets forbruk er salds- inntekt for fullmakten som er.
 Forsvaret har mottatt en belønningsfullmakt på kap. 1700/71 på 15 mill. kroner i 2021. Bruken av fullmakten på utgiftssiden fremkommer av statsregnskapet med en utgiftslinje på kr. 9 098 089,24 - i 2021.

Forsvaret har mottatt en belønningsfullmakt på kap. 1704/45 på 562,197 mill. kroner i 2021. Bruken av fullmakten på utgiftssiden fremkommer av statsregnskapet med en utgiftslinje på 562,197 mill. kroner

FD har i 2021 avgitt 111 mill. kroner i belønningsfullmakter på kap. 1700, post 21, til Statens Pensjonskasse (SPK). SPK forvalter den særskilte kompensasjonssordningen for pensjonist som har pårørelt seg psykiske belastnings-skader i urenlendingsoppgaver. Bruken av fullmakten fremkommer av statsregnskapet med en utgiftslinje på kr. 86 632 632,89 - i 2021

Nasjonalt sikkerhetsmyndighet har mottatt en belønningsfullmakt på kap. 1710, post 47 på 7 mill. kroner i 2021. Bruken av fullmakten på utgiftssiden fremkommer av statsregnskapet med en utgiftslinje på kr. 6 800 854,04 - i 2021.

Nasjonalt sikkerhetsmyndighet har mottatt en belønningsfullmakt på kap. 1760, post 01 på 39,438 mill. kroner i 2021. Bruken av fullmakten på utgiftssiden fremkommer av statsregnskapet med en utgiftslinje på kr. 39,009 mill. kroner i 2021.

Bakgrunnen for overskridelsen er permativering av utgifter mellom 2021 og 2022.

Delte kapitler**

Flere kapitler på forsvarsbudsjettet er delt mellom de ulike etatene i forsvarssektoren. Oversikten viser FDs andel på disse kapitlene. I forbindelse med beregning av mulig overføring til 2022 er det det totale resultatet på posten som er avgjørende.

Mulige overføring til 2022 vises av den grunn ikke.

Virksomhet: Forsvarsdepartementet

Oppstilling av artskontorrapporteringen 31.12.2021

		2021	2020
Driftsinntekter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Innbetalinger fra gebyrer	1	0	0
Innbetalinger fra tilskudd og overføringer***	1	5 357 000	5 963 000
Salgs- og leieinntekter****	1	66 852 737	55 600 597
Andre inntekter***	1	7 936 857	48 377 924
Sum inntekter fra drift		80 146 594	109 941 521
Driftsutgifter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Utbetalinger til lønn	2	442 340 498	442 749 376
Andre utbetalinger til drift	3	811 504 091	821 704 400
Sum utbetalinger til drift		1 253 844 589	1 264 453 776
Netto rapporterte driftsutgifter		1 173 697 995	1 154 512 255

Investerings- og finansinntekter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Innbetaling av finansinntekter	4	0	0
Sum investerings- og finansinntekter		0	0

Investerings- og finansutgifter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Utbetaling til investeringer	5	150 296 028	130 337 303
Utbetaling til kjøp av aksjer	5,8B	0	0
Utbetaling av finansutgifter	4	70 783	77 239
Sum investerings- og finansutgifter		150 366 812	130 414 542
Netto rapporterte investerings- og finansutgifter		150 366 812	130 414 542

Innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten			
Innbetaling av skatter, avgifter, gebyrer m.m.	6	6 125 998	40 419 857
Sum innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten		6 125 998	40 419 857

Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten			
Utbetalinger av tilskudd og stønader	7	823 468 681	779 429 826
Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten		823 468 681	779 429 826

Inntekter og utgifter rapportert på felleskapitler *			
Gruppelivsforsikring konto 1985 (ref. kap. 5309, inntekt)		484 358	472 700
Arbeidsgiveravgift konto 1986 (ref. kap. 5700, inntekt)		52 638 830	52 450 797
Nettoføringsordning for merverdiavgift konto 1987 (ref. kap. 1633, utgift)		129 473 771	137 004 922
Netto rapporterte utgifter på felleskapitler		76 350 583	84 081 425
Netto rapportert til bevilgningsregnskapet		2 217 758 073	2 108 018 191

Oversikt over mellomværende med statskassen **			
Eiendeler og gjeld		2021	2020
Fordringer på ansatte		2 022 137	1 493 064
Kontanter		0	2 454
Bankkontoer med statlige midler utenfor Norges Bank		0	0
Skyldig skattetrekk og andre trekk		-17 315 089	-16 451 965
Skyldige offentlige avgifter		1 230 496	14 061 835
Avsatt pensjonspremie til Statens pensjonskasse		0	0
Mottatte forskuddsbetalinger		0	0
Lønn (negativ netto, for mye utbetalt lønn m.m)		2 712	63 332
Differanser på bank og uidentifiserte inntekter		16 237	-3 414
Sum mellomværende med statskassen	8	-14 043 507	-834 695

* Andre ev. inntekter/utgifter rapportert på felleskapitler spesifiseres på egne linjer ved behov.

** Spesifiser og legg til linjer ved behov. [Se veiledning over hva som skal inngå som en del av mellomværende med statskassen.](#)

*** Kr. 5 963 000 pr. 31.12.2020 er flyttet fra "andre inntekter" til "Inntekter fra tilskudd og overføringer" for å få sammenlignbare tall mellom 2020 og 2021.

Tallene er omarbeidet grunnet endring i klassifisering.

**** Kr. 243 580 pr. 31.12.2020 er flyttet fra "Andre inntekter" til "Salg- og leieinntekter" for å få sammenlignbare tall mellom 2020 og 2021.

Tallene er omarbeidet grunnet endring i klassifisering.

Kontrollsum netto rapportert til bevilgningsregnskapet

Artskontorrapportering	2 217 758 073
Bevilgningsrapportering	2 217 758 073
	0

Kontrollsum mellomværende med statskassen

Artskontorrapportering	-14 043 507
Bevilgningsrapportering	-14 043 507
	0

Note 1 Innbetalinger fra drift

	31.12.2021	31.12.2020
<i>Innbetalinger fra gebyrer</i>		
Sum innbetalinger fra gebyrer	0	0
<i>Innbetalinger fra tilskudd og overføringer</i>		
Tilskudd fra andre statlige virksomheter*	5 357 000	5 963 000
Sum innbetalinger fra tilskudd og overføringer	5 357 000	5 963 000
<i>Salgs- og leieinnbetalinger</i>		
Salgsinntekt, avgiftspliktig	66 548 730	55 134 017
Salgsinntekt, unntatt avgiftsplikt	140 007	243 580
Annen leieinntekt	164 000	223 000
Sum salgs- og leieinnbetalinger	66 852 737	55 600 597
<i>Andre innbetalinger</i>		
Annen driftsrelatert inntekt**	824 700	25 000 000
Fakturering lønn	6 639 438	6 174 063
Fakturering reisekostnader	65 993	30 319
Fakturering IKT begrenset nett***	0	0
Fakturering diverse*	406 726	17 173 542
Sum andre innbetalinger	7 936 857	48 377 924
Sum innbetalinger fra drift	80 146 594	109 941 521

* Kr. 5 963 000 pr. 31.12.2020 er flyttet fra "fakturering diverse" til "Tilskudd fra andre statlige virksomheter" for å få sammenlignbare tall mellom 2020 og 2021. Tallene er omarbeidet grunnet endring i klassifisering.

** Ekstraordinær inntekt i 2020 på 25 mill. kroner gjelder en erstatningssak. Ikke tilsvarende inntekt i 2021.

*** Kr. 243 580 pr. 31.12.2020 er flyttet fra "Fakturering IKT begrenset nett" til "Salg av varer unntatt avgiftsplikt" for å få sammenlignbare tall mellom 2020 og 2021. Tallene er omarbeidet grunnet endring i klassifisering.

Endring i regnskapstall mellom årene skyldes bl.a. nytt regelverk ifm refusjon av utbetalinger som vedrører utlegg og utgiftsdeling som i 2021 føres som en utgiftsreduksjon.

Virksomhet: Forsvarsdepartementet

Note 2 Utbetalinger til lønn

	31.12.2021	31.12.2020
Lønn	346 600 657	344 567 368
Arbeidsgiveravgift	52 638 830	52 450 797
Pensjonsutgifter*	37 348 693	36 457 382
Sykepenger og andre refusjoner (-)	-9 425 591	-5 476 845
Andre ytelser	15 177 908	14 750 673
Sum utbetalinger til lønn	442 340 498	442 749 376

Antall utførte årsverk:	383	391
--------------------------------	-----	-----

*** Nærmere om pensjonskostnader**

Pensjoner kostnadsføres i resultatregnskapet basert på faktisk påløpt premie for regnskapsåret. Arbeidsgiverandelen utgjør 12% og medlemsandelen 2% både i 2021 og 2020.

Forsvarsdepartementet

Note 3 Andre utbetalinger til drift

	31.12.2021	31.12.2020
Husleie	30 787 220	32 125 253
Vedlikehold egne bygg og anlegg	3 129 408	3 093 249
Vedlikehold og ombygging av leide lokaler	7 023 082	9 028 086
Andre utgifter til drift av eiendom og lokaler	16 202 037	18 158 075
Reparasjon og vedlikehold av maskiner, utstyr mv.	2 449 741	2 636 702
Mindre utstyrsanskaffelser	15 215 163	16 409 288
Leie av maskiner, inventar og lignende	45 551 866	48 090 278
Kjøp av konsulenttjenester	460 474 758	467 858 406
Kjøp av andre fremmede tjenester	199 596 655	159 962 133
Reiser og diett	5 372 815	6 259 777
Øvrige driftsutgifter	25 701 348	58 083 152
Sum andre utbetalinger til drift	811 504 091	821 704 400

Virksomhet: Forsvarsdepartementet

Note 4 Finansinntekter og finansutgifter

	31.12.2021	31.12.2020
<i>Innbetaling av finansinntekter</i>		
Renteinntekter	0	0
Valutagevinst	0	0
Annen finansinntekt	0	0
Sum innbetaling av finansinntekter	0	0
	31.12.2021	31.12.2020
<i>Utbetaling av finansutgifter</i>		
Renteutgifter	70 783	77 239
Valutatap	0	0
Annen finansutgift	0	0
Sum utbetaling av finansutgifter	70 783	77 239

Virksomhet: Forsvarsdepartementet

Note 5 Utbetaling til investeringer og kjøp av aksjer

	31.12.2021	31.12.2020
<i>Utbetaling til investeringer</i>		
Immaterielle eiendeler og lignende	617 008	2 000 988
Tomter, bygninger og annen fast eiendom	0	0
Infrastruktureiendeler	0	0
Maskiner og transportmidler	90 262 077	10 859 413
Driftsløsøre, inventar, verktøy og lignende	59 416 942	117 476 902
Sum utbetaling til investeringer	150 296 028	130 337 303

	31.12.2021	31.12.2020
<i>Utbetaling til kjøp av aksjer</i>		
Kapitalinnskudd	0	0
Obligasjoner	0	0
Investeringer i aksjer og andeler	0	0
Sum utbetaling til kjøp av aksjer	0	0

Virksomhet: Forsvarsdepartementet

Note 6 Innkreivingsvirksomhet og andre overføringer til staten

	31.12.2021	31.12.2020
Tilfeldige inntekter	6 125 998	40 419 857
Sum innkreivingsvirksomhet og andre overføringer til staten	6 125 998	40 419 857

Virksomhet: Forsvarsdepartementet

Note 7 Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten

	31.12.2021	31.12.2020
Overføringer til forvaltningsorganer med særskilte fullmakter (nettobudsjett)	249 539 000	221 156 768
Tilskudd kommuner	1 050 000	0
Tilskudd til ikke-finansielle foretak	7 434 646	2 339 681
Tilskudd til husholdninger	220 000	317 000
Tilskudd til ideelle organisasjoner	73 681 500	70 808 013
FoU tilskudd	127 871 721	62 915 143
Tilskudd til utlandet	363 671 814	421 893 221
Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten	823 468 681	779 429 826

Del A Forskjellen mellom avregning med statskassen og mellomværende med statskassen

	31.12.2021 Spesifisering av bokført avregning med statskassen	31.12.2021 Spesifisering av rapportert mellomværende med statskassen	Forskjell
Finansielle anleggsmidler			
Investeringer i aksjer og andeler*	197 929 535	0	197 929 535
Obligasjoner	0	0	0
Sum	197 929 535	0	197 929 535
Omløpsmidler			
Kundefordringer	261 957	0	261 957
Andre fordringer	2 022 137	2 022 137	0
Bankinnskudd, kontanter og lignende	0	0	0
Sum	2 284 094	2 022 137	261 957
Langsiktig gjeld			
Annen langsiktig gjeld	0	0	0
Sum	0	0	0
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld**	-14 327 748	0	-14 327 748
Skyldig skattetrekk	-17 315 089	-17 315 089	0
Skyldige offentlige avgifter	1 189 255	1 230 496	-41 241
Annen kortsiktig gjeld**	49 794	18 949	30 845
Sum	-30 403 788	-16 065 644	-14 338 144
Sum	169 809 841	-14 043 507	183 853 348

* Virksomheter som eier finansielle anleggsmidler i form av investeringer i aksjer og selskapsandeler fyller også ut note 8 B

** Leverandørgjelden er manuelt korrigert med fakturaer som har fakturadato i 2021 og forfall i 2022, kr. 7 296 559,27. Posten vil således ikke stemme med tilsvarende tall i FDs regnskapssystem.

Del B Spesifisering av investeringer i aksjer og selskapsandeler

Ervervsdato	Antall aksjer	Eierandel	Stemmeandeler	Årets resultat i selskapet**	Balansført egenkapital i	Balansført verdi i regnskap*
					selskapet**	
<i>Aksjer</i>						
Rygge 1 AS	29.05.2019	30 000	100 %	100 %	510 260	332 096 918
Balansført verdi 31.12.2021						197 929 535

* Investeringer i aksjer er bokført til anskaffelseskost. Balansført verdi er den samme i både virksomhetens kontospesifikasjon og kapitalregnskapet.

** Regnskapet for 2021 for Rygge 1 AS er ikke ferdigstilt per rapporteringsdato. Det er benyttet tall fra selskapets årsregnskap for 2020.

FORSVARSDEPARTEMENTET
Org. nr.: 972417823

Riksrevisjonens beretning

Konklusjon

Riksrevisjonen har revidert Forsvarsdepartementets årsregnskapsoppstillinger for regnskapsåret 1. januar - 31. desember 2021. Årsregnskapsoppstillingene består av oppstilling av bevilgnings- og artskontorrapportering og noter, herunder sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Oppstilling av bevilgnings- og artskontorrapporteringen viser at 2 217 758 073 kroner er rapportert netto til bevilgningsregnskapet.

Etter Riksrevisjonens mening:

- oppfyller årsregnskapsoppstillingene gjeldende krav, og
- årsregnskapsoppstillingene gir et dekkende bilde av departementets disponible bevilgninger, inntekter og utgifter for 2021 og kapitalposter per 31. desember 2021, i samsvar med regelverket for økonomistyring i staten.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med *lov om Riksrevisjonen, instruks om Riksrevisjonens virksomhet* og internasjonale standarder for offentlig finansiell revisjon (ISSAI 2000–2899). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet nedenfor under «Revisors oppgaver og plikter». Vi er uavhengige av Forsvarsdepartementet slik det kreves i lov og instruks om Riksrevisjonen og ISSAI 130 Code of Ethics utstedt av International Organisation of Supreme Audit Institutions (INTOSAI's etikkregler), og vi har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Innhentet revisjonsbevis er etter vår vurdering tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon

Ledelsen er ansvarlig for informasjonen i øvrig informasjon. Øvrig informasjon består av ledelseskomentarer som er en del av årsregnskapet. Riksrevisjonens konklusjon ovenfor om årsregnskapsoppstillingene dekker ikke ledelseskomentarene.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapsoppstillingene er det vår oppgave å lese ledelseskomentarene. Formålet er å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom ledelseskomentarene, årsregnskapsoppstillingene og kunnskapen vi har opparbeidet oss under revisjonen

av årsregnskapsoppstillingene, eller hvorvidt ledelseskomentarene ellers fremstår som vesentlig feil. Vi har plikt til å rapportere dersom ledelseskomentarene fremstår som vesentlig feil. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Basert på kunnskapen vi har opparbeidet oss i revisjonen, mener vi at den øvrige informasjonen:

- er konsistent med årsregnskapsoppstillingene og
- inneholder de opplysninger som skal gis i henhold til gjeldende regelverk

Ledelsens ansvar for årsregnskapsoppstillingene

Ledelsen er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapsoppstillingene som gir et dekkende bilde i samsvar med regelverket for økonomistyring i staten. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide årsregnskapsoppstillingene som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Riksrevisjonens oppgaver og plikter

Målet med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapsoppstillingene som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som gir uttrykk for Riksrevisjonens konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med *lov om Riksrevisjonen, instruks om Riksrevisjonens virksomhet* og internasjonale standarder for offentlig finansiell revisjon, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den, enkeltvis eller samlet, med rimelighet kan forventes å påvirke de beslutningene brukerne foretar basert på årsregnskapsoppstillingene.

Som en del av revisjonen i samsvar med *lov om Riksrevisjonen, instruks om Riksrevisjonens virksomhet* og internasjonale standarder for offentlig finansiell revisjon, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og vurderer vi risikoene for vesentlig feilinformasjon i årsregnskapsoppstillingene, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av intern kontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av departementets interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige, og om tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige.
- dersom vi gjennom revisjonen av årsregnskapsoppstillingene får indikasjoner på vesentlige brudd på administrative regelverk med betydning for økonomistyring i staten, gjennomfører vi utvalgte revisjonshandlinger for å kunne uttale oss om hvorvidt det er vesentlige brudd på slike regelverk.
- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet i årsregnskapsoppstillingene, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapsoppstillingene gir uttrykk for de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et dekkende bilde i samsvar med regelverket for økonomistyring i staten.

Vi kommuniserer med ledelsen blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og når revisjonsarbeidet skal utføres. Vi utveksler også informasjon om forhold av betydning som vi har avdekket i løpet av revisjonen, herunder om eventuelle svakheter av betydning i den interne kontrollen.

Uttalelse om øvrige forhold

Konklusjon med forbehold om etterlevelse av administrative regelverk for økonomistyring

Vi uttaler oss om hvorvidt vi er kjent med forhold som tilsier at departementet har disponert bevilgningene på en måte som i vesentlig grad strider mot administrative regelverk med betydning for økonomistyring i staten. Uttalelsen gis med moderat sikkerhet og bygger på ISSAI 4000 for etterlevelserevisjon. Moderat sikkerhet for uttalelsen oppnår vi gjennom revisjon av årsregnskapsoppstillingene som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi finner nødvendige.

Basert på revisjonen av årsregnskapsoppstillingene og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendige i henhold til ISSAI 4000, har vi, med utgangspunkt i opplysninger fra Forsvaret, avdekket brudd på lov og forskrift om offentlige anskaffelser. Forsvarsdepartementet har i 2021 anskaffet varer og tjenester knyttet til en rammeavtale som Forsvaret forvalter, hvor beløp på den totale rammen er overskredet.

Med unntak av dette regelverksområdet er vi ikke kjent med forhold som tilsier at virksomheten har disponert bevilgningene i strid med administrative regelverk med betydning for økonomistyring i staten.

Oslo; 04.05.2022

Etter fullmakt

Åse Kristin Berglihn Hemsén
ekspedisjonssjef

Line Andreassen
avdelingsdirektør

Beretningen er godkjent og ekspedert digitalt